

13. 9. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rozsudek pro uznání aneb když vyjádření neobsahuje správné právní argumenty

Občanský soudní řád obsahuje několik institutů, jejichž cílem je přispět k co nejrychlejšímu a co nejehospodárnějšímu průběhu soudního řízení, a dospět tak k rozhodnutí v co nejkratším čase. Tento článek se podrobněji zabývá spojením tří institutů, a to platebním rozkazem, kvalifikovanou výzvou a rozsudkem pro uznání. To, jaký bude výsledný poměr spravedlnost - efektivita, pak závisí na aplikaci těchto institutů v soudní praxi. Příklad, kdy se ručička vah na úkor spravedlnosti výrazně vychýlila na stranu efektivity, nyní řešil Ústavní soud ve svém nálezu spis. zn. I. ÚS 1024/15.

Mališ Nevrkla Legal
Advokátní kancelář / Attorneys At Law

Úvodem

I tehdy, bylo-li o věci rozhodnuto platebním rozkazem, proti němuž se žalovaný bránil podáním odporu, může soud za určitých okolností žalovanému uložit, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok žalobce zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení. Nevyhoví-li žalovaný kvalifikované výzvě soudu dle § 114b OSŘ a včas se k věci nevyjádří, nastupuje právní fikce, že nárok, který je proti němu žalobcem uplatňován, uznává. Soudu je tak umožněno rozhodnout rozsudkem pro uznání v souladu s § 153a odst. 3 OSŘ.

Ustanovení § 114b bylo do občanského soudního řádu zavedeno zákonem č. [30/2000 Sb.](#), z jehož důvodové zprávy vyplývá, že cílem je motivovat žalovaného ke spolupráci a zabránit možnosti žalovaného prodlužovat soudní řízení svou záměrnou pasivitou. V situaci, kdy se žalovaný po podání odporu k věci vůbec nevyjádří, tak lze využití § 114b odst. 5 OSŘ a vydání rozsudku pro uznání považovat za přiměřené. Ovšem v případě, kdy se žalovaný po podání odporu proti platebnímu rozkazu ke kvalifikované výzvě soudu včas vyjádří, avšak jeho vyjádření neobsahuje argumenty dostatečně kvalifikované na to, aby byl v řízení úspěšný, je dle názoru Ústavního soudu, obsaženého v nálezu spis. zn. I. ÚS 1024/15 ze dne 10. srpna 2016, nutné s rozsudkem pro uznání zacházet daleko opatrněji.

Stručný nástin skutkového stavu

Stěžovatelce byl doručen platební rozkaz spolu s kvalifikovanou výzvou soudu dle § 114b OSŘ ukládající stěžovatelce, aby se v případě podání odporu ve lhůtě 30 dnů ode dne uplynutí lhůty k podání odporu písemně vyjádřila ve věci samé. Stěžovatelka včas podala odpor, v němž uvedla, že s uplatňovaným nárokem nesouhlasí a jakožto invalidní důchodkyně ani po ní požadovanými finančními prostředky nedisponuje. Následně ve stanovené lhůtě zaslala soudu další přípis, v němž výslovně sdělila, že nárok neuznává a že by ráda k soudu „přišla a řekla, jak to bylo“.

Prvoinstanční soud však toto její vyjádření nepovažoval za dostatečně kvalifikované a rozhodl rozsudkem pro uznání. Jeho rozhodnutí bylo následně potvrzeno též soudem odvolacím i Nejvyšším soudem jakožto soudem dovolacím.

Dle názoru Ústavního soudu stěžovatelka svými podáními prokázala svůj nesouhlas s nárokem proti ní žalobcem uplatněným, jakož i svou vůli aktivně se podílet na včasném projednání věci, a tudíž vydání rozsudku pro uznání zde nebylo namístě. Jeho vydáním tak bylo porušena stěžovatelčina ústavně zaručená práva na spravedlivý proces, zejména právo na přístup k soudu a právo být slyšen v řízení a vyjádřit se k věci dle čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Náležitosti ne/kvalifikovaného vyjádření dle názoru Ústavního soudu

V odůvodnění svého nálezu Ústavní soud vyjádřil názor, že ustanovení § 114b odst. 5 OSŘ má primárně sankcionovat nečinnost žalovaného a jeho neochotu přispět k tomu, aby byla věc bez obstrukcí projednána. Má tedy dopadat především na situace, kdy žalovaný soudu neposkytne žádné vyjádření, ačkoli k tomu byl kvalifikovaně vyzván, a tím záměrně ztěžuje, zdržuje či oddaluje postup soudu.

Pokud tedy žalovaný zřetelně projeví svůj **nesouhlas s nárokem** proti němu uplatňovaným a současně také **zájem se projednání věci aktivně účastnit**, nelze mu právo být slyšen v řízení a vyjádřit se k věci odeprít. Žalovaný, obzvláště jedná-li se o osobu bez právního vzdělání, by neměl být sankcionován jen proto, že neví, jaké argumenty by v dané věci byly dostatečně kvalifikované na to, aby s nimi mohl být v řízení úspěšný.

Je-li tedy snaha žalovaného aktivně se účastnit řízení a včasného projednání věci zřejmá, měl by soud takovou situaci řešit poučením žalovaného, které má být vždy návodné a věcné. V případě nedostatečně kvalifikovaného vyjádření by jej tedy měl upozornit, že jeho tvrzení jsou například neúplná, popřípadě mu osvětlit, co je pro posouzení věci relevantní. Ukáže-li se navíc, že je žalovaný nemajetný, soud by jej měl poučit rovněž o možnosti požádat o ustanovení zástupce pro řízení.

Závěr

Ústavní soud tak vymezil dva znaky, jejichž přítomnost by měl soud u žalovaného, respektive v jeho vyjádření, zkoumat předtím, než rozhodne rozsudkem pro uznání, a to nesouhlas s nárokem, tedy jeho neuznání žalovaným, a současně zájem žalovaného aktivně se podílet na včasném projednání a vyřešení sporu. Jsou-li tedy výše popsané dva znaky ve vyjádření žalovaného přítomny, **fikce uznání nemůže nastoupit a rozsudek pro uznání nelze vydat**. Naopak soud by měl přistoupit k poučení žalovaného.

Ústavní soud přitom odkázal také na svá další rozhodnutí zabývající se vztahem mezi kvalifikovanou výzvou a rozsudkem pro uznání. Jedním z nich byl též nálezn spis. zn. Pl. ÚS 13/15 ze dne 31. května 2016, v němž vyslovil závěr, že napadené ustanovení § 114b odst. 5 OSŘ lze vyložit ústavně konformně, a návrhu na jeho zrušení tak nevyhověl. Takový ústavně konformní výklad však vyžaduje, aby podmínky pro užití fikce uznání byly interpretovány nikoli extenzivně, ale restriktivně.

Samotná dikce § 114b odst. 5 OSŘ značí, že zákonodárce cílil na včasné projednání věci, a má tedy sankcionovat ty účastníky, kteří se včas nevyjádří, nikoli to, jak kvalitně se vyjádří. Současně je však nutné posuzovat nanejvýš citlivě, zda zájem žalovaného aktivně se podílet na projednání věci není z jeho strany pouze účelově předstírán ve snaze vyřešení sporu co nejvíce oddálit. Při zkoumání přítomnosti tohoto znaku by tak soud měl vycházet ze všech dostupných informací, které o žalovaném má. V opačném případě by se totiž pasivní žalovaní mohli velmi rychle naučit zneužívat

falešné vyjádření zájmu aktivně přispět k včasnému projednání věci jako nový obstrukční nástroj.

Mgr. Veronika Tomanová,
advokátní koncipientka

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)